

Maanmittauslaitos

Viite Talousarvioasetus (524/2004) 66 i §

Asia **MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN KANNANOTTO
MAANMITTAUSLAITOKSEN VUODEN 2012 TILINPÄÄTÖKSEEN****Yleistä**

Ministeriön kannanotto Maanmittauslaitoksen (MML) toiminnasta perustuu MML:n vuoden 2012 tilinpäätösasiakirjaan, Valtiontalouden tarkastusviraston (VTV) laatimaan tilintarkastuskertomukseen vuodelta 2012 sekä laitoksen toiminnasta saatuun muuhun informaatioon. Maa- ja metsätalousministeriö (MMM) esittää kannanottonaan viitekohdassa mainitun asetuksen perusteella MML:n vuoden 2012 tilinpäätökseen seuraavaa:

Maanmittauslaitoksen vuoden 2012 toiminnasta on yleisesti todettava, että laitos onnistui hyvin saavuttamaan ja osin ylittämään lähes kaikki tulostavoitteensa. Tulostavoitteet toteutuivat suunniteltua paremmin tietovarastojen hyödyntämisen, maastotietokannan yksikkökustannusten, tietovarastojen palvelukyvyn, laserkeilausmäärien sekä henkilötyövuosien käytön ja talousarvion toteuman osalta. Tavoitteita ei kaikilta osin saavutettu lohkomisten yksikkökustannusten, kirjaamisasioiden kustannusvastaavuuden, ICT-kokonaisarkkitehtuurityön, eräiden tuotantomäärien ja kestoajkojen sekä palkkausjärjestelmäuudistuksen osalta. Tulosta on pidettävä kokonaisuudessaan hyvänä, koska keskeiset tulostavoitteet pääosin saavutettiin tai ylitettiin selvästi.

1. Arvio tuloksellisuuden kehityksestä ja asetettujen tavoitteiden toteutumisesta**a) Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tuki**

Maanmittauslaitoksen toiminnan vaikuttavuus perustuu tehokkaisiin prosesseihin sekä laitoksen ylläpitämien valtakunnallisten aineistojen ja rekisterien kattavuuteen, ajantasaisuuteen, riittävään laatuun, tekniseen yhteiskäyttöisyyteen ja hyvään saatavuuteen. Nämä luovat edellytykset toimiville kiinteistömarkkinoille, luotettavalle vakuusjärjestelmälle sekä tietovarastojen ja -palvelujen laajalle käytölle yhteiskunnassa.

Ministeriön kannanotto

Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että Maanmittauslaitos on suoriutunut tavoitteista pääosin sopimuksen mukaisesti, mutta laitoksen tulee edelleen kiinnittää huomiota lainhuutojen palvelutasoerojen tasaamiseen ja lohkomisten läpimenoaikoihin.

b) Toiminnallinen tehokkuus

Maanmittauslaitoksen toiminnan kokonaiskustannukset (126,2 milj. euroa) nousivat edellisen vuoden tasolta 1,1 milj. euroa (0,9 %) ja ylittivät suunnitelman 1,9 milj. eurolla (1,6 %). Maksullisen toiminnan kustannukset ylittivät suunnitelman 3,4 milj. eurolla eli 4,5 %. Ylitykset johtuivat pääsääntöisesti yhteiskustannusten ennakoitua suuremmasta kasvusta. Budjettirahoitteisen toiminnan kustannukset jäivät

2,5 milj. euroa eli 5,1 % alle suunnitellun, mikä johtui mm. kirjaamisjärjestelmän edellyttämien perusparannusten arvioitua pienemmästä tarpeesta, tehokkaammista prosesseista ja tilusjärjestelyihin liittyvien tehtävien siirtymisestä seuraaville vuosille.

Maanmittaustoimitusten tuotannon tavoitteena oli kustannusvastaavuus, joka käytännössä saavutettiin (97 %). Maanmittaustoimitustuotannossa lohkomisen toteutunut yksikkökustannus lohkokiinteistöä kohden oli 917 euroa, joka ylitti selvästi vuodelle 2012 asetetun 850 euron tavoitteen.

Maastotietokannan määräaikaisen ajantasaistuksen toteutunut yksikkökustannus 141 euroa/km² on lähes 10 % tavoitetta parempi.

Kirjaamisasioissa vuoden 2012 tulostavoitteena oli 95 % kustannusvastaavuus (0,7 milj. euron alijäämä). Kustannusvastaavuus oli kuitenkin 3,0 milj. euroa alijäämäinen (80 % kustannusvastaavuus). Kirjaamisasioiden tulostavoitteesta jäätin 1,2 milj. euroa eli 7,5 %, mikä selittyy ennakoitua pienemmästä ratkaisumäärästä (kysynnästä) ja hinnantarkistusten vaikutusten yliarvioinnista. Tilinpäätösraportin mukaan Maanmittauslaitos on jo ryhtynyt korjaaviin toimenpiteisiin kustannusvastaavuuden parantamiseksi. Vuonna 2013 käyttöön otettavan kirjaamisjärjestelmän ennakoitaan parantavan siirtymäkauden jälkeen merkittävästi kirjaamisprosessin tehokkuutta. Lisäksi vuoden 2013 alusta lukien toteutetussa hinnantarkistuksessa on korjattu laskutusperusteita enemmän aiheuttamisperiaatetta vastaavaksi sekä aiempia toteumatietojen puutteista johtuneita hinnoittelueroja.

Laitoksen talousarviorahoitusta siirrettiin vuodelle 2013 38,5 milj. €, mikä on 1,9 milj. € euroa enemmän kuin edellisenä vuonna ja 3,8 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2012 tavoite. Siirryntä määräraha on varattu käytettäväksi 2013 tulossopimuksen mukaisesti TTS-kaudella.

Ministeriön kannanotto

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että lohkomistoimitusten yksikkökustannuksissa ja kirjaamisasioiden kustannusvastaavuudessa jäätin selvästi alle vuoden 2012 tulostavoitteiden. Tarkasteltaessa Maanmittauslaitoksen toimintaa kokonaisuutena, ministeriö toteaa kuitenkin, että Maanmittauslaitos täytti tehokkuuden ja tuottavuuden vaatimukset. Maa- ja metsätalousministeriö pitää erityisen hyvänä, että Maanmittauslaitoksen kokonaistuottavuus ja taloudellisuus kehittyivät edelleen suotuisasti. Maanmittauslaitoksen tulee kuitenkin kehittää toimitustuotantoa ja kirjaamisasioita sekä niihin liittyvää ennakointia sekä kustannuslaskentaa yleisesti siten, että muutokset voidaan paremmin ennakoita tuotannossa, taloussuunnittelussa ja maksuja määrättäessä. Myös tuottavuuden kehittämiseen on kiinnitettävä edelleen huomiota. Ministeriö pitää hyvänä, että Maanmittauslaitos on jo ryhtynyt korjaaviin toimenpiteisiin kustannusvastaavuuden parantamiseksi ja uskoo, että vuoden 2014 alussa käynnistyvä valtakunnallinen toimintamalli luo hyvät edellytykset kustannusvastaavuuden ja läpimenoaikojen kehittämiseksi.

c) Tuotokset ja laadunhallinta

Varsinaisten toimitusten kysyntä oli arvioidun mukainen ja laski n. 6 % vuodesta 2011. Toimitustuotannon tavoitteita ei saavutettu täysimääräisesti. Maksullisten toimitusten tuotantomäärä oli 3,6 % pienempi kuin asetettu 20 632 toimituksen tavoite. Toimitusten tilauskanta kääntyi laskuun. Vireillä olevien toimitusten määrä vuoden lopussa oli 34 % koko vuoden tuotannosta, mikä on 21 % vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Tilusjärjestelytoiminnassa tuotantotavoitteeseen ei päästy lopetettujen uusjakojen (6) eikä pinta-alatavoitteiden osalta. Tukemismomentin leikkaus vaikutti tuotantoon ja hidasti hankkeiden etenemistä. Haasteellista 60 uuden yhteismetsän perustamistavoitetta ei saavutettu, mutta toteutunut määrä (31) on vuositasolla toiseksi eniten 2000-luvulla. Kirjaamisasioita ratkaistiin 250 422 kpl ja voidaan todeta, että saapuneiden ja ratkaistujen asioiden välillä vallitsee tasapaino. Maastotietotuotannon tuotantotavoitteet saavutettiin tai hieman ylitettiin. Maastotiedon määräaikaista ajantasaistusta tehtiin 50 791 km²:n alueella ja laserkeilausta tehtiin ennätyselliset 51 066 km²:ä.

Lohkomisten kestoajan toteuma oli 6,9 kk eli sama kuin vuotta aikaisemmin. Erot ovat kuitenkin hie-
man tasoittuneet eri alueiden ja toimistojen välillä eli palveluajat ovat tasalaatuisempia koko maan ta-
solla. Lainhuutohakemuksen keskimääräinen käsittelyaika (31 päivää) laski huomattavasti edellisen
vuoden vaihteen tasosta, vaikka käsittelyaikatavoitetta (29 päivää) ei aivan saavutettu.

Avoimien aineistojen tiedostopalvelu otettiin käyttöön toukokuussa. Rajapintapalvelun karttahakumäärä
10-kertaistui ja ortokuvahakumäärä 30-kertaistui edellisvuodesta.

Toiminnan ei-toivottujen vaikutusten (kanteluja, valituksia maa- ja metsätalouden oikeuksiin, tehdyt purkuesitykset jne)
määrä on edelleen erittäin alhainen otettaessa huomioon tehtävien luonne ja asianosaisten lukumäärän,
joka on moninkertainen esim. toimitusten lukumäärään nähden.

Ministeriön kannanotto

**Maa- ja metsätalousministeriön mielestä toimitusten läpimenoajan toteutuma oli hyvä, vaikka
hyvin haasteelliseksi asetettuja läpimenoaikatavoitteita ei kaikilta osin saavutettu. Lainhuutoha-
kemusten käsittelyaikatavoite lähes saavutettiin ja maastotietotuotannon tuotantotavoitteet saa-
vutettiin ja jopa ylitettiin. Tulosten perusteella on todettavissa, että laitoksen prosessit toimivat
tehokkaasti ja vakiintuneesti. Rajapintapalvelun karttahakumäärä 10-kertaistui ja ilmakuva-
hakumäärä 30-kertaistui edellisvuodesta, mikä kuvaa maastotietojen avaamisen onnistuneen hyvin.
Ministeriö katsoo, että tarkasteltaessa laitoksen toimintaa kokonaisuutena, Maanmittauslaitos
saavutti tuotoksille ja laadunhallinnalle asetetut tavoitteet. Tilusjärjestelytoimintaa on edelleen
sopeutettava käytettävissä oleviin tukemismäärärahoihin, jotta toiminnan volyyymi, toimenpitei-
den sisältö ja käytössä olevat taloudelliset resurssit ovat hyvässä tasapainossa.**

d) Henkisten voimavarojen hallinta

Ministeriön kannanotto

**Henkisten voimavarojen hallintaan ja kehittämiseen Maanmittauslaitoksessa on johdonmukaises-
ti panostettu henkilöstöstrategian mukaisesti, mikä on näkynyt mm. hyvänä henkilöstötutkimuk-
sen arvosanana. Vuonna 2012 VMBaro-kyselyllä toteutetun henkilöstötutkimuksen tulos 3,64 oli
selkeästi ja kaikilta osin valtion keskiarvoa (3,38) korkeampi. Vastausprosentti oli 82,5. Henkilös-
tön osaamisen kehittämiseen on panostettu edelleen. Lähtökohtana on, että henkilöstön osaami-
nen vastaa toiminnan tavoitteiden vaatimuksia. Oppimispolkuja rakennettiin useille henkilöstö-
ryhmille, joiden työtehtävät ovat muuttumassa. Maanmittauslaitoksen mentorointiohjelmassa on
tähän asti ollut jo 190 osallistujaa ja kaikki esimiehet ovat suorittaneet Johtamisen erikoisammattut-
kinnon, JOKO- ohjelman tai vastaavan laajuisen muun koulutusohjelman. Uuden palkkaus-
järjestelmän viimeistely siirtyi vuodelle 2013. Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että Maan-
mittauslaitos on saavuttanut henkisten voimavarojen hallintaan liittyvät tulostavoitteensa.**

2. Tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ja kehittämistarpeet

Maanmittauslaitoksen vuoden 2012 tilinpäätös on asianmukaisesti laadittu ja kattava ja sisältää valtion
talousarviosta annetun asetuksen mukaiset tiedot. Tilinpäätöksen perusteella on mahdollista seurata ja
arvioida laitoksen toimintaa ja sen kehitystä. Tilinpäätösraportin teksti ja siihen sisältyvä Netra-
asteikolla tehty toteutumien arviointi ovat selkeitä ja helposti analysoitavia. Niiltä osin kun tavoitteesta
on poikettu, raportti kertoo hyvin poikkeamisen syyt ja perustelut poikkeamiselle.

Maanmittauslaitoksen toiminnan luonne huomioon otettuna tavoitetasot tulee edelleen asettaa realistisi-
na ja osittain jopa haasteellisen vaativina. Prosesseja tulee kehittää varautuen edelleen myös kysynnän
muutoksiin.

Maanmittauslaitoksen tulee varmistaa, että varainhoitovuoden alun hankintamenon oikeellisuuden var-
mentamiseksi raportit kokonaan poistetuista omaisuuseristä liitetään muun materiaalin yhteyteen, talo-
ussääntö päivitetään kassatoiminnon sekä käyttö- ja vaihto-omaisuuden tarkastusta koskevien sääntöjen

osalta ajan tasalle, sekä Rondo-järjestelmää käytetään suositusten mukaisesti asiatarastuksissa ja asiakirjojen arkistoinnissa.

3. Ministeriön esitys viraston / laitoksen toimenpiteiksi tuloksellisuuden parantamiseksi

Maanmittauslaitoksen keskeinen tulevaisuuden haaste on edelleen kehittää toimintatapoja ja käytössä olevia järjestelmiä sekä henkilöstön osaamista siten, että se mahdollistaa laitoksen toiminnan tuloksellisuuden säilyttämisen muuttuvassa toimintaympäristössä.

Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että siirtyminen sekä tuotantotoiminnoissa että tukitoiminnoissa yhden valtakunnallisen toimialueen malliin vuoden 2014 alussa on keskeisin lähiajan toimenpide tuloksellisuuden parantamiseksi. Ministeriö arvioi, että se tulee merkittävästi parantamaan Maanmittauslaitoksen edellytyksiä kehittää edelleen tuloksellisuutta ja tasata palvelutasoeroja maan eri osissa kaikilla toiminnan osa-alueilla.

Organisaatiouudistuksen rinnalla tulee kuitenkin kiinnittää huomiota myös tuotannon tuloksellisuuden säilyttämiseen ja jopa parantamiseen. Tilinpäätöskertomuksen perusteella lohkomisten yksikkökustannuksiin ja erityisesti kirjaamisasioiden kustannusvastaavuuteen tulee kiinnittää huomiota. Hinnotteluperiaatteiden lisäksi huomiota on kiinnitettävä myös kustannusrakenteisiin. Kirjaamisratkaisujen kesto-aikojen alueelliseen vaihteluun tulee kiinnittää myös edelleen huomiota, vaikka tilanne on parantunut huomattavasti edellisestä vuodesta. On valmistauduttava myös tilusjärjestelyjen toteuttamiseen aikaisempaa alhaisemmilla tukitasoilla.

4. Ministeriön omat toimenpiteet viraston / laitoksen tuloksellisuuden parantamiseksi

Maanmittauslaitos on jo pitkään toiminut aktiivisesti ja jopa esimerkillisesti toimintansa sekä sen tuotavuuden ja vaikuttavuuden parantamiseksi. Yhteistyössä Maanmittauslaitoksen kanssa ministeriö ylläpitää ja kehittää edelleen Maanmittauslaitoksen toimialan lainsäädäntöä ja huolehtii siitä, että Maanmittauslaitoksella on toimintaansa varten riittävät voimavarat. Tulohajauksen sisältöä ja tavoiteasetantaa kehitetään jatkuvasti siten, että se tukee Maanmittauslaitoksen kestävästä vaikuttavuus- ja tuloksellisuuskehitystä.

Maa- ja metsätalousministeri

Jari Koskinen

Osastopäällikkö

Pentti Lähteenoja

TIEDOKSI Valtiovarainministeriö
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
HSO/Talouslyksikkö